

ДОДАТОК
до рішення міської ради
від « 17 » грудня 2015 року № 91

ПРОГРАМА
Відновлення у м. Кременці втрачених пам'яток історії, культури,
архітектури і містобудування
на 2016-2020 роки

1. Паспорт програми

1.	Ініціатор розроблення програми	Левченко В.Д.
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	6 серпня 2014 р. № 385 Постанова КМУ «Державна стратегія регіонального розвитку до 2020 року»
3.	Розробники програми	Левченко В.Д., Матвіюк М.М., Пурдик О.О.
4.	Співрозробники програми	Доманський А.І., Кременецька ОГПА, Кременецько-Почаївський ДІАЗ, відділ регіонального розвитку, містобудування та архітектури РДА, Кременецький краєзнавчий музей
5.	Відповідальний виконавець програми за посадою	Заступник Кременецького міського голови
6.	Учасники програми	Виконком Кременецької міської ради Кременецька ОГПА, Кременецько-Почаївський ДІАЗ, Кременецький краєзнавчий музей
7.	Термін реалізації програми	2016 – 2020 роки
8.	Джерела фінансування програми	Бюджет м. Кременця, районний, обласний та державний бюджет України, спеціалізовані урядові і не урядові фонди Євроатлантичної спільноти, гранти, програми
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми	2 млн. 250 тис. з бюджету м. Кременець, на обов'язкові наукові розвідки та розробку проектно-кошторисної документації та презентації проектів. 25 млн. грн. з районного, обласного, державного бюджетів, 80 % із спеціалізованих урядових і не урядових фондів Євроатлантичної спільноти, грантів, програм

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована програма

Наріжною проблемою всього Кременецького району є незадовільне використання історико-культурного потенціалу м. Кременець як локомотива подолання депресивного стану міста і району. Проблемою є те, що більшість шедеврів втрачена, тому унікальна історико-культурна спадщина Кременця **на 80% знаходиться у віртуально-вербальній площині. В нас фактично відсутні об'єкти показу і атракції**, які відповідають вимогам ХХІ ст.

Починаючи з 2010-2012 років Кременець у порівнянні з оточуючими містами регіону втрачає свою туристичну привабливість. **Місто випадає з туристичної індустрії України, яка формується.**

Тому відновлення втрачених пам'яток дозволить значно збільшити туристичну привабливість Кременця.

До унікальних втрачених шедеврів, історична і мистецька цінність яких є загальноєвропейською, належать:

- Духовний оберіг Кременця, сакральна скульптурна композиція «Кременецька Мадонна», яка є шедевром європейського бароко 1760-1762 років. Вірогідний автор «український Мікеланджело» І.Г. Пінзель.

- «Пантеон святих», який орієнтовно складався з 4 – 12 скульптур, розташованих в балюстраді навколо Кременецької Мадонни. Загальний задум і часткове авторство – П. Гижицький, П. Фонтана, І.Г. Пінзель (дослідженнями польських фахівців у 30-х роках ХХ-го ст., встановлено, що мистецька цінність Кременецької Мадонни і Пантеону святих є більшою, ніж цінність всього комплексу будівель Колегіуму єзуїтів з храмом. Притому, що «монументальний комплекс колегіуму у Кременці є одним із найяскравіших зразків пізнього бароко на Волині». Входить в золоту скарбницю українського бароко в його загальноєвропейському стилі)

- «Маленький Версаль у Кременці». Ринкова площа остаточно ліквідована після 1944 р. До 1985 р. тут був сквер. У 1985 р. сквер вирубили і всупереч суттєвим застереженням фахівців збудували меморіал слави. За експертним висновком державного, наукового реставраційного інституту «Укрзахідпроектреставрація» (м. Львів) **«меморіал з низькопробними пам'ятниками є дисонуючим елементом історичної забудови міста».**

Українські та європейські експерти вважають, що меморіал руйнує європейську концепцію забудови центральної частини Кременця. Її спланував і частково забудував відповідно до високих європейських стандартів середини ХVIII-го ст. знаний архітектор П. Гижицький. **Вишування його пам'яті має стати складовою частиною програми.**

За задумом П. Гижицького європейське обличчя Кременця формували: колегіум єзуїтів, Кременецька Мадонна з балюстрадою та «Пантеоном святих», «Маленький версаль» - ринкова площа, перебудована ним дзвіниця (зараз – Миколаївський собор).

- Культова споруда (церква або каплиця доби князя Володимира (Хрестителя) або Київської Руси. Орієнтовно ХІ ст., розташована у фортеці на Замковій горі.

- Предметом особливої уваги має стати комплекс робіт з відбудови **непокореної фортеці** на Замковій горі та утворення окремих атракції на базі

унікальної пам'ятки археології багатoshарового поселення доби палеоліту, мезоліту та неоліту 25- 30 тис. років на горі Куличівка.

- Облаштування козацького цвинтаря та реалізації інвестиційного проекту «Перлини минулого – намисто майбутнього» (підземний Кременець).

Відновлення втрачених пам'яток цілком відповідає українській та загальноєвропейській практиці. **Прикладом, якому мають слідувати патріоти Кременця** є відновлення: Михайлівського золотоверхого собору і фрагменту Золотих воріт у Києві, низка об'єктів у Батурині, замок Тракай у Литві, Храм Христа Спасителя у Москві, бурштинова кімната у Петергофі, весь центр Варшави і таке інше. Всі вищезазначені пам'ятки поза сумнівом є об'єктами національної культурної спадщини.

Проблемою є і те, що «дитячі хвороби» сучасного українського законодавства формально не дозволяють відносити відновлені шедеври до переліку об'єктів культурної спадщини і фінансувати їх відновлення через програму збереження культурної спадщини.

3. Мета програми.

Метою Програми є

- матеріалізація – перетворення вербально-віртуального історико-культурного потенціалу Кременця в унікальні об'єкти показу і абстракцій. Їх стан має відповідати стандартам туристичної індустрії Західної Європи XXI-го століття;
- залучення для відновлення і впорядкування пам'яток коштів обласного і державного бюджетів, **фінансового ресурсу Євроатлантичної спільноти.**
- перетворення Кременця у цільовий туристичний центр. (*Перебування 60% - 70% туристичних груп має тривати мінімум одну добу з ночівлею*). Зараз Кременець **є лише одним із** об'єктів туризму вихідного дня.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування: строки виконання програми.

Досягнення мети забезпечить низка складних інтелектуальних і організаційних дії, зокрема:

- Визначення і затвердження переліку втрачених пам'яток та черговість їх відновлення.
- Створити і опрацювати наукову і максимально можливу базу даних. Паспорти пам'яток, в т.ч. їх електронний варіант. **Профінансувати пов'язані з цим видатки. В тому числі мінімально необхідні: археологічні розвідки та консультації з експертами Львова, Києва, Польщі.**
- На підставі вищезазначеного розробити проектні завдання на виготовлення проектно-кошторисної документації, відповідно до «Порядку спорудження (створення) пам'ятників і монументів», інших нормативних документів в галузі архітектури і містобудування.
- Замовити та оплатити з бюджетів м. Кременця і Кременецького району проектно-кошторисну документацію на **наукове відновлення втрачених пам'яток.**
- Здійснити інформаційне забезпечення фінансування програми з обласного бюджету та державного бюджету України в

інформаційному просторі м. Тернополя і України. В т.ч. замовити і оплатити публікації в «Дзеркалі тижня», «Експресі», ЗМІ м. Тернополя.

- Провести у Кременці публічне обговорення проектів відновлення «розширені засідання обласної архітектурно-художньої ради». В т.ч. запросити і оплатити проїзд і перебування експертів і лобістів зі Львова, Києва, Польщі.
- Промоція і лобіювання виділення коштів з державного бюджету України та євроатлантичної спільноти за окремим планом.

Програма розрахована на період 2016-2020 років і включає 2 етапи виконання:

I етап – 2016-2017 роки – відновлення скульптурної композиції «Кременецька Мадонна» (в тому числі виготовлення не пізніше 15-го квітня повнорозмірної гіпсової моделі Мадонни);

II етап – 2016-2020 роки – роботи з відновлення інших пам'яток.

Фінансування заходів, передбачених програмою буде здійснюватись за рахунок коштів районного, обласного, державного бюджетів, бюджету м. Кременець, фінансових ресурсів євроатлантичної спільноти та інших джерел відповідно до чинного законодавства.

Загальний обсяг фінансових ресурсів на забезпечення виконання програми складає понад 25 млн. гривень (80% видатків за рахунок євроатлантичної спільноти та коштів Державного фонду регіонального розвитку України).

5. Організація виконання програми.

Відповідно до займаних посад, організацію виконання програми забезпечує особисто заступник Кременецького міського голови.

6. Контроль за ходом виконання програми.

Заступник Кременецького міського голови особисто один раз на квартал звітує на сесії міської ради про хід виконання програми.